در «نوجوانه» بخوانید:
شمارش معکوس برای مرد شدن

افشاگری حاج‌رضایی از شکست تلخ تیم‌ملی مقابل عربستان در سال ۷۲
داستان یک تیم پر ابهام

۴

جام جم

www.jamejamdaily.ir

روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران

پنجشنبه ۶ آبان ۱۴۰۰ | ۲۱ ربیع‌الاول ۱۴۴۳ | ۲۰ صفحه | سال بیست‌و دوم - شماره ۶۰۶۴ | استان تهران و البرز ۳۰۰۰ تومان - دیگر استان‌ها ۲۰۰۰ تومان | Thursday - October 28, 2021

نحوه اطلاع‌رسانی صداوسیما در ماجرای بنزین و شهردار تهران بازتاب‌های مثبت فراوانی بین مردم و اهالی رسانه داشت

روایت دست اول از روز متفاوت رسانه ملی

۶-۷

درس‌هایی که از نحوه مدیریت بحران در موضوع اختلال جایگاه‌های سوخت می‌توان گرفت

از آن صبح جمعه تا این ظهر چهارشنبه

عکس: سایت ریاست جمهوری | ۳

هفتگ جام جم

در این شماره از «هفتگ جام جم» با موضوع خواستگاری، جهت امر خیر مزاحم‌تان شده‌ایم

برویم سر اصل مطلب!

۱۳-۱۶

+ یادداشت‌ها و روایت‌هایی از حامد عسکری، علیرضا رأفتی الهه سیدالحسینی، علی رستگار احمدرضا رضایی، زینب رجایی صدرا رایکان و...

بیشتر بخوانید

در دومین نشست وزرای خارجه همسایه افغانستان در ایران چه گذشت؟
تهران قلب تپنده صلح برای همسایه شرقی ۲

نقدی بر نوشته جواد طباطبایی در تحلیل جنگ ۸ساله و مدافعان حرم
تاریخ‌نویسی سیاسی منهای تاریخ ۱۰

برخی تاکسی‌های اینترنتی در پی اخلال در سیستم سوخت کرایه‌هایشان را بالا بردند
دربست سودجویی ۱۸

کافه میرداماد
گفت‌وگو با مهبد قناعت‌پیشه مجری رادیو صبا درباره آداب خندیدن
عبوس‌ها به بهشت نمی‌روند ۲۰

یادداشت

کابل قربانی مداخلات فرامنطقه‌ای

ابوالفضل ظهره‌وند
سفیر اسبق ایران در افغانستان

تحولات افغانستان در ابعاد بین‌المللی دنبال می‌شود و بسیاری از بازیگران منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای قصد نقش‌آفرینی در این کشور را دارند. هر کدام از بازیگران با هدفی پیگیر مساله افغانستان هستند. در یک سو آمریکا قرار دارد که در پی برخورد با ایران، روسیه و چین است. در سوی دیگر پاکستان قرار دارد که در مجموعه مهمی از اتفاقات و رویدادهای افغانستان تاثیرگذار است. روسیه و چین هم در پی نقش‌آفرینی هستند و اهداف خود را دنبال می‌کنند. درواقع می‌توان گفت مردم افغانستان قربانی مداخلات بیگانه و نیروهای فرامنطقه‌ای‌اند. واقعیت تلخ این است که اکنون ۲۱ میلیون نفر در افغانستان نیازمند کمک غذایی هستند. این وضعیت محصول مداخلات جهانی است. ۴۷ کشور تحت عنوان مبارزه با تروریسم در مسائل افغانستان دخالت کردند و این کشور را به این ورطه هولناک انداختند. آمریکایی‌ها نزدیک ۲۰ سال در افغانستان فعال بودند و چندی پیش غیرمسوولانه این کشور را ترک کردند و این در حالی است که دور جدیدی از بحران را طراحی می‌کنند. با توجه به این مسائل نمی‌توان گفت که موضوع افغانستان صرفا یک مساله داخلی است. از سوی دیگر باید به این نکته هم اشاره کرد که کشورهای پیرامونی افغانستان هم هر کدام متناسب با منافع ملی خود مسائل این کشور را پی می‌گیرند. به عنوان نمونه تاجیکستان از تشکیل دولت فراگیر در افغانستان حمایت می‌کند اما پاکستان در پی به‌رسمیت‌شناختن طالبان است. طبعا ایران هم در این زمینه ملاحظاتی دارد و نگران مولفه‌های ژئوپلیتیکی است. بنابراین مساله افغانستان را تک‌متغیر و تک‌ساحتی نمی‌توان دید. بنابراین جمهوری اسلامی هم باید براساس منافع ملی خود در مواجهه با این روند اقدام کند. از منظر اجتماعی هم موضوع پناهجویان و مهاجران افغانستانی و سرریز آن به مرزهای کشورهای پیرامونی از جمله ایران محل تامل است.

از منظر امنیتی و سیاسی هم موضوع تروریسم و امکان افزایش تحرکات گروه‌های تروریستی در افغانستان از موضوعاتی است که جامعه جهانی از جمله ایران با نگرانی آن را دنبال می‌کند. فراتر از این بحث نظام سیاسی و نوع آن در افغانستان است که در بلندمدت در نوع تعاملات کشورهای مختلف متاثر است. این‌که در افغانستان یک نظام طالبانی روی کار بیاید یا این‌که یک دولت مشارکتی قدرت را در این کشور به دست بگیرد در نوع ارزیابی‌های ما از آینده تحولات سیاسی افغانستان تاثیر خواهد گذاشت. بالاخره موضوع حضور و مشارکت هزاره‌ها، تاجیک‌ها و شیعیان در دولت آینده افغانستان برای ایران اهمیت دارد. به هر صورت هر کدام از گروه‌های قومی و مذهبی بخشی از هویت تاریخی ما هستند. اینجا مساله حوزه تمدنی ایران مطرح است و اگر این حوزه تمدنی مسدود شود طبعا در مولفه‌های ژئوپلیتیکی ایران تاثیرخواهد گذاشت و باید از این داشته‌های تاریخی و تمدنی صیانت کرد. در مجموع در مورد افغانستان باید سیاستی در پیش گرفت که زمینه و توجیه مداخلات نیروهای فرامنطقه‌ای کاهش پیدا کند. اگر یک دولت مشارکتی و فراگیر در افغانستان روی کار بیاید زمینه مداخله‌گری نیروهای فرامنطقه‌ای تحت عنوان مبارزه با تروریسم و دفاع از حقوق بشر ضعیف خواهد شد و این به نفع ما خواهد بود. اما اگر قرار باشد حاکمیت سیاسی افغانستان به صورت تک قومی اداره شود یک سناریوی بلندمدت به دست غرب و آمریکا خواهد افتاد تا به مداخله‌گری خود در این کشور تداوم ببخشند.

یادداشت

بحران نبود مسوولیت اجتماعی

مهدی زارع
کارشناس مدیریت بحران

سه‌شنبه گذشته پس از مشکلاتی که در پمپ‌بنزین‌ها به وجود آمد، برخی از شرکت‌های تاکسیرانی اینترنتی قیمت خدمات خود را افزایش دادند. این تصمیم آنها به مشکلات شهروندان دامن زد، زیرا بسیاری را مجبور به استفاده از خدمات ناوگان حمل‌ونقل عمومی کرد، این درحالی است که ناوگان حمل و نقل عمومی کلانشهری مانند تهران فرسوده است و در شرایط عادی نیز نمی‌تواند نیاز شهروندان را به‌درستی پاسخ دهد. به همین دلیل، این عمل برخی شرکت‌های تاکسیرانی اینترنتی باعث شدت گرفتن بحران شد.

نکته مهمی که در این میان به آن کمتر توجه شده، عمل به مسوولیت اجتماعی از سوی شرکت‌های تجاری است. در همه کشورها پس از بروز بحران، شرکت‌های تجاری به مسوولیت اجتماعی خود عمل می‌کنند و برای رفع مشکلات قدم برمی‌دارند و به هر شکلی با رساندن کمک‌های مالی یا در اختیار قرار دادن تجهیزات، به رفع بحران در کشور کمک می‌کنند. رفع بحران اما با برنامه‌ریزی امکان‌پذیر است و سوال این است که شرکت‌های تجاری در ایران چقدر برنامه‌ریزی دقیقی در زمان بروز بحران دارند؟ به نظر می‌آید برنامه‌ریزی برای رفع مشکلات عمومی توسط مدیران شرکت‌های تجاری اهمیت زیادی ندارد. درواقع به همین علت است که شرکت‌ها نمی‌توانند مسوولیت اجتماعی خود را به‌درستی انجام دهند و صرفا برای دریافت سود بیشتر و بدون توجه به مشکلات به‌وجود آمده، دست به عمل می‌زنند.

اگر در جامعه‌ای مشکلی روی دهد، انتظار این است که شهروندان در هر جایگاه اجتماعی که قرار دارند، برای رفع مشکل رفتار متناسب انجام دهند. براساس برآوردهای انجام‌شده می‌توان گفت در زمان وقوع بحران ۵ درصد از جمعیت یک جامعه فداکارانه رفتار می‌کنند و برای از بین بردن بحران حتی از جان خود می‌گذرند. این درحالی است که تحقیقات انجام‌شده نشان می‌دهد در جامعه ایرانی از جمعیت فداکار کاسته شده است.

علاوه‌بر این، بخش عظیمی از جمعیت جامعه اما در زمان بحران به صورت دلسوزانه رفتار می‌کنند و رفتار همدلانه در پیش می‌گیرند تا بحران را حل کنند. مطالعات اخیر نشان می‌دهد در جامعه امروز تعداد افرادی که همدلانه رفتار می‌کنند، نیز در حال کاهش است.

اگر به جای بروز مشکل پمپ‌بنزین در تهران زلزله به‌وقوع می‌پیوست، چه اتفاقی می‌افتاد؟ هیچ‌کدام از شرکت‌های تجاری برنامه‌ریزی برای حل بحران ندارند و در زمان بحران هم از آب گل‌آلود ماهی می‌گیرند و رفتار همدلانه را کنار می‌گذارند تا به بحران شدت دهند. حال این‌که برای مدیریت بحران عمل به مسوولیت اجتماعی شرکت‌های اقتصادی، مهم است. آنها با قبول مسؤولیت می‌توانند در مدیریت بحران به مسوولان کمک کنند؛ بنابراین مدیریت بحران کشور باید برای افزایش مسوولیت اجتماعی در شرکت‌های تجاری و کمک گرفتن از این مراکز تلاش کند، چراکه در صورت بروز بحرانی جدی در کشور، فقط با همراهی ارگان‌های دولتی، خصوصی و مردمی است که می‌توان به کاهش آسیب‌های ناشی از بحران امیدوار بود.

یادداشت

صدا و سیما در صحنه

حسن عابدینی
قائم مقام خبرگزاری صدا و سیما

پوشش خبری حرفه‌ای در زمره کاری تمام رسانه‌ها قرار دارد، بنابراین صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران هم از این قاعده مستثنی نیست.

حمله سایبری به شبکه سوخت‌رسانی کشور و پمپ‌های بنزین یکی از موضوعاتی بود که همه مردم کشور درگیر آن شدند. سوخت بخش بزرگی از مردم را درگیر خود کرده است، چون بخشی از مردم رانندگان حمل و نقل عمومی هستند و برخی دیگر با وسیله نقلیه خود به محل کار رفت و آمد می‌کنند و به همین دلیل پرداختن به این خبر بسیار حائز اهمیت بود و باید مردم در جریان ریز اتفاقات قرار می‌گرفتند. این مساله‌ای است که به زندگی روزمره مردم ارتباط دارد و صدا و سیما تمام سعی و تلاش خود را بر این مبنا گذاشت که از اولین دقایقی که این اختلال در پمپ‌های بنزین انجام شد با ارسال خبرنگار و گرفتن ارتباط زنده و گزارش‌های میدانی از چگونگی حل مشکل توسط کارشناسان و مسوولان وزارت نفت و مصاحبه با مردمی که در صف‌های دریافت سوخت بودند بتواند مردم را در روند لحظه به لحظه این اتفاق قرار دهد. تهیه این نوع گزارش‌ها و سرعت عمل در تهیه این نوع اخبار جزو رسالت اصلی سازمان صدا و سیماست که این بار به شکلی بهتر و سریع‌تر انجام گرفته است.

در پوشش هر رویدادی سه رکن اساسی و اصلی برای رسانه‌ها وجود دارد؛ یک ارزش خبری است که آیا این خبر ارزش گنجاندن به عنوان خبر فوری یا مهم دارد که خبر حمله سایبری به جایگاه‌های سوخت، قطعا در زمره این نوع اخبار قرار می‌گرفت. دوم این‌که آیا مخاطب تمایلی به پیگیری خبر دارد یا خیر که باز هم این خبر قطعا برای مخاطبان از ارزش خبری بسیاری برخوردار بود و موضوع سوم سیاست رسانه است که با وجود ریاست جدید و سیاستگذاری‌های ایشان، پرداختن به این موضوعات جایگاه ویژه‌ای را در سازمان صدا و سیما پیدا کرده است. اکنون در راس سازمان صدا و سیما فردی حضور دارد که از چهره‌های موثر رسانه‌ای در حوزه عملی و نظری بوده و هست. در حوزه عملی آقای جبلی پلکان را از دبیری، سردبیری و مدیر کلی خبر تا معاونت خبر و معاونت برون‌مرزی طی کرده و چهره‌ای شاخص در حوزه رسانه هستند. در حوزه نظری هم استاد دانشگاه در رشته ارتباطات هستند و به عنوان یک صاحب نظر در بخش ارتباطات سیاسی و رسانه‌ای شناخته می‌شود. به همین دلیل سیاستگذاری‌ها در بخش خبر و اطلاع‌رسانی روان‌تر شده و با سرعت بیشتری انجام می‌گیرد و این به پوشش حرفه‌ای اخبار کمک زیادی کرده است.

یادداشت

فروکاست مفهوم منجی

امیر مسروری
روزنامه‌نگار و کارشناس مسائل دینی

موضوع منجی که بخش اول فیلم «تل ماسه» به آن پرداخت، نه برای اولین بار است که بر پرده سینما می‌آید و نه قرار است آخرین بار باشد. مساله منجی را حتی اگر از زاویه ادیان به آن پرداخته نشود، باید فطری‌ترین و انسانی‌ترین حس و نیاز بشریت دانست. مواجهه ظلم و ظالم تنها با منجی است که مفهوم پیدا می‌کند و بر خواست منجی است که مظلومین را از یوغ ظالمین نجات می‌دهد. مفاهیم نجات را باید یکی از جذاب‌ترین مفاهیم برای ترسیم در قاب هنر دانست. مفهومی که ذات آن به سبب پیچیدگی و قدرت روایتگری می‌تواند مخاطب را مجذوب هنر کند. اینجاست که آخرالزمان نتیجه تعریف نویسنده‌ای می‌شود که قرار است مخاطب را برای ساعتی پای پرده بنشاند یا در کنار قاب جادویی تلویزیون، سریال عظیمی را به نمایش درآورد. با این تفسیر، فیلم تل ماسه سراغ موضوعی رفت که به سبب ایهام و فعال بودن گزاره‌های مختلف، قدرت روایتگری بالایی دارد. تا اینجا یا بهتر است گفت در بخش اول فیلم، کارگردان و نویسنده روایتگری خود را تنها به ضرورت وجود منجی تقلیل دادند. باور دیرینی که حالا تمدن‌های دیگر را درگیر کرده و منجی خود را نه از درون خود بلکه از تمدن دیگر می‌خواهند. تلاش کارگردان منحصر شده است به این‌که باید منجی را پذیرفت! این‌که روایت داستان در بیش از دو ساعت کشش چنین توصیفی را دارد یا خیر باید از مخاطبان پرسید. هرچند فیلم با استقبال جهانی درگیشه و پلتفرم‌ها مواجه شده اما تل ماسه چیز جدیدی در قبال مفهوم متن و فرامتن منجی نداشت. حرفی که شاید در دو سه دقیقه می‌توانست روایت کند، در دو ساعت روایت شد. روایت این‌که جامعه‌ای به منجی باور دارند! تمام ضعف تل ماسه به فروکاست مفهوم منجی برنمی‌گردد. فیلم تلاش دارد منجی و باور به آن را در سرزمینی خاص با اندیشه‌های خاص محصور کند در حالی که بشر از منجی جدا شده و تمدن‌ها و پیشرفت و تکنولوژی ارتباطی با منجی ندارد؛ منجی‌ای که البته خود نیز اطلاعی نسبت به این‌که قرار است سرنوشت بشر به دستش رقم بخورد ندارد و تنها چند خواب او الهام بخش نجات یک قوم است. البته منجی تل ماسه با منجی‌های ادیان شباهت بسیاری دارد. منجی‌ای که قرار است در سرزمینی ظهور کند که «نعمت» در آن به وفور وجود دارد و بر سر این نعمت دعواست. با این حال باید تل ماسه را با کیفیت، پرالتهاب اما کشدار دانست. این را نیز باید گفت منجی تل ماسه یک فرد عادی است که به او عنایت شده و تفاوتی با هیچ فرد دیگری ندارد. البته تنها با بخش اول نمی‌توان تل ماسه را قضاوت کرد با این حال فیلم خود را در یک مفهوم و نه در یک داستان محصور کرده و همین مساله از جذابیت فیلم کاسته و شخصیت‌محور شده است. باید دید ادامه تل ماسه قرار است چطور و چگونه رقم بخورد و منجی چگونه در برابر تسلیحات و باورهای امپراتوری خود قیام کند؛ امپراتوری‌ای که برای حفظ آن سوگند خورده بود.

ویژه‌نامه استانی اصفهان

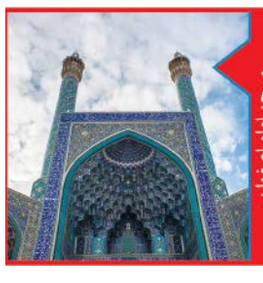

پردیس
PARDIS
IRAN SILICON VALLEY

فراخوان اول
مناقصه عمومی یک مرحله‌ای
خرید تجهیزات شبکه و مرکز داده
شرح در صفحه ۱۷